

(Ф 03.02–92)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет аеронавігації, електроніки та телекомунікацій
Кафедра авіоніки

Система менеджменту якості

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до проведення практичних занять з навчальної дисципліни
**«Регіональний/магістральний літак, його двигуни та
функціональні системи»**
(за кредитно-модульною системою)

Галузь знань: 17 «Електроніка та телекомунікації»
Спеціальність: 173 «Авіоніка»
Освітньо-професійна програма «Комплекси пілотажно-навігаційного
обладнання», «Ергономіка»

Курс – 2 Семестр – 4

Лекції	- 34	Екзамен	– 4 семестр
Практичні заняття	- 34		
Самостійна робота	- 82		
Всього (годин/кредитів ECTS)	- 150/5,0		
Домашні завдання (2)	– 4 семестр		

Індекс РБ-14-173/16-3.1.13

СМЯ НАУ РП 22.01.05-01-2019

	Система менеджменту якості. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Регіональний/магістральний літак, його двигуни та функціональні системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ МР ПЗ 22.01.05 – 01-2019
		Стр. 2 із 10	

Методичні рекомендації до проведення практичних занять дисципліни «Регіональний/магістральний літак, його двигуни та функціональні системи» розроблено на основі робочого навчального плану № РБ-14-173/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 173 «Авіоніка» спеціалізації «Комплекси пілотажно-навігаційного обладнання», робочої навчальної програми цієї дисципліни, індекс РБ-14-173/16-3.1.13 затвердженої ректором «21» 11 2016 р., та відповідних нормативних документів.

Методичні рекомендації розробили:

старший викладач
кафедри авіоніки _____ С. Єгоров

асистент кафедри авіоніки _____ В. Левківський

Методичні рекомендації обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри за спеціальністю 173 «Авіоніка» та освітньо-професійною програмою «Комплекси пілотажно-навігаційного обладнання», «Ергономіка» – кафедри авіоніки, протокол № ____ від ____ 2019 р.

Завідувач кафедри _____ С. Павлова

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Регіональний/магістральний літак, його двигуни та функціональні системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ МР ПЗ 22.01.05 – 01-2019
		Стр. 3 із 10	

ЗМІСТ

	стор.
1. Вступ	4
2. Теми практичних занять	5
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8

1. ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття студентами знань льотно-технічних характеристик, складу і розміщення елементів авіоніки на магістральних та регіональних повітряних суднах, їх схемного та конструктивного виконання, режимів роботи, способів використання і технічного обслуговування (ТО). В поєднанні з подальшим вивченням авіоніки повітряних суден, проведенням на них аеродромних та експлуатаційних практик вивчення дисципліни забезпечує практичне освоєння комплексу пілотажно-навігаційного обладнання сучасного ПС.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- придбання знань з призначення, складу, льотно-технічних характеристик, режимів роботи, розміщення, використання і технічного обслуговування авіоніки магістральних та регіональних ПС;
- оволодіння методами проведення аналізу причин виникнення відмов і несправностей авіоніки літака та його силової установки (СУ);
- набуття навичок з використання експлуатаційної документації для пошуку та усунення несправностей і відмов авіоніки, в тому числі функціональних систем літака та СУ;
- дослідження техніко-економічних характеристик систем і комплексів авіоніки регіональних/магістральних літаків.

2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. «Регіональний/магістральний літак та його функціональні системи»

Тема 1. Загальні відомості про регіональний/магістральний літак.

Аеродинамічне компонування сучасного РМЛ

Навчальні питання

1. Мета, задачі і структура дисципліни.
2. Рекомендована література і технічна документація по ПС.
3. Призначення РМЛ, його основні льотно-технічні характеристики та обмеження. Вимоги, що висуваються до сучасного РМЛ.
4. Обладнання, що встановлюється на РМЛ.

Тема 2. Шасі РМЛ та їх обладнання

Навчальні питання

1. Призначення та конструкція шасі РМЛ.
2. Призначення, склад та робота пристроїв і системи забезпечення керування шасі: системи випуску та вбирання; системи антиюзової автоматики та гальмування шасі; системи керування розвертанням передньої стійки шасі; системи охолодження коліс шасі, системи сигналізації про положення шасі.
3. Пристрої керування, сигналізації та контролю.

Тема 3. Кабіна РМЛ

Навчальні питання

1. Компонування фюзеляжу РМЛ. Призначення, склад та розміщення обладнання в кабіні екіпажу. Пристрої керування РМЛ.
2. Призначення та склад транспортної кабіни. Внутрішнє компонування транспортної кабіни. Багажні та технічні відсіки.

Тема 4. Засоби відображення інформації та сигналізації РМЛ

Навчальні питання

1. Приладові панелі та пульти керування. Приладова дошка. Аналогові прилади – призначення та розміщення на ПС.
2. Комплексна система електронної індикації та сигналізації. Види сигналізації, пристрої та системи, що її забезпечують на РМЛ.

Тема 5. Системи керування польотом РМЛ

Навчальні питання

1. Види керування літаком. Загальні відомості про систему керування літаком.
2. Система керування елеронами та інтерцепторами-елеронами. Система керування рулем напрямку. Система керування рулем висоти. Система керування закрилками. Система керування гальмівними інтерцепторами. Система керування носками та передкрилками. Пристрої керування і контролю ПС.

Тема 6. Засоби автоматичного керування польотом РМЛ

Навчальні питання

1. Призначення, склад системи автоматичного керування (САК) польотом та розміщення її обладнання на ПС.
2. Взаємодія САК з системами ПС. Режими роботи САК.
3. Пристрої керування, контролю й індикації.

Тема 7. Гідравлічна система РМЛ

Навчальні питання

1. Призначення, склад, розміщення гідравлічної системи на ПС.
2. Основні технічні характеристики. Принцип роботи.
3. Пристрої керування, контролю й індикації.

Тема 8. Система кондиціонування РМЛ

Навчальні питання

1. Призначення, склад, розміщення системи кондиціонування на ПС.
2. Основні технічні характеристики. Принцип роботи.
3. Пристрої керування, контролю й індикації.

Змістовий модуль 2. «Силова установка регіонального/магістрального літака»

Тема 1. Загальні відомості про силову установку РМЛ . Система керування двигуном

Навчальні питання

1. Призначення, склад, основні технічні характеристики силової установки РМЛ. Конструкція двигуна. Пристрої керування, контролю й індикації.

	Система менеджменту якості. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Регіональний/магістральний літак, його двигуни та функціональні системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ МР ПЗ 22.01.05 – 01-2019
		Стр. 7 із 10	

2. Режими роботи СУ. Призначення, склад, розміщення на ПС систем керування СУ. Система автоматичного керування двигуном. Система ручного керування двигуном. Система керування реверсом тяги.

Тема 2. Система запуску двигуна

Навчальні питання

1. Призначення, склад і робота системи запуску.
2. Автоматичний запуск двигуна на землі. Автоматичний запуск двигуна у польоті. Пристрої керування та контролю системи запуску.

Тема 3. Допоміжна силова установка

Навчальні питання

1. Призначення, конструкція та розміщення допоміжної силової установки на ПС.
2. Принцип роботи. Пристрої керування, контролю й індикації.

Тема 4. Паливна система РМЛ

Навчальні питання

1. Призначення, склад, розміщення пристроїв та обладнання паливної системи на ПС.
2. Принцип роботи: системи заправлення ПС; вироблення палива, сигналізації паливної системи ПС.
3. Пристрої керування, контролю й індикації.

Тема 5. Система захисту від пожежі РМЛ

Навчальні питання

1. Призначення, склад, розміщення обладнання системи захисту від пожежі на ПС.
2. Робота системи захисту від пожежі. Система сигналізації про пожежу. Засоби пожежогасіння. Система контролю, керування й індикації засобів пожежного захисту.

Тема 6. Протиобліднювальна система РМЛ

Навчальні питання

1. Призначення, склад, розміщення протиобліднювальної системи на ПС. Робота протиобліднювальної системи.
2. Пристрої керування, контролю й індикації.

	Система менеджменту якості. Методичні рекомендації до проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Регіональний/магістральний літак, його двигуни та функціональні системи»	Шифр документа	СМЯ НАУ МР ПЗ 22.01.05 – 01-2019
		Стр. 8 із 10	

Тема 7. Засоби технічного обслуговування функціональних систем РМЛ та його СУ

Навчальні питання

1. Призначення, склад, розміщення на літаку:

- бортових засобів технічного обслуговування;
- бортового пристрою реєстрації;
- реєстратора параметрів міцності.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. *Алексеев Н.В.* Бортовые средства измерения высотно-скоростных параметров полета ЛА. учеб. пособ. – М.: МАИ, 2001.– 46 с.

3.1.2. *Брехин Н.И., Кошевой Н.Д.* Методы и средства измерения параметров движения самолетов: учебник для студентов. – Харьков.: Факт, 2004. – 344 с.

3.1.3. *Рогожин В.О., Синеглазов В.М., Філяшкін М.К.* Пілотажно-навігаційні комплекси повітряних суден: підручник.– К.: НАУ, 2005.– 316 с.

3.1.4. *Іванов І.О.* Прилади та системи контролю роботи авіадвигунів та вимірювання висотно-швидкісних параметрів. – К.: НАУ, 1998. – 120 с.

3.1.5. AIRCRAFT Maintenance Manual 737-300/400/500. - Seattle, Washington, USA: Boeing commercial Airplanes group, 1999 – 5417 p.

3.1.6. OPERATIONS Manual 737-300/400/500. - Seattle, Washington, USA: Boeing company, 2002. – 946 p.

3.1.7. FLIGHT Manual 737. - Seattle, Washington, USA: Continental, 1999 – 2129 p.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. *Никитин Г.А., Баканов Е.А.* Основы авиации.– М.: Транспорт, 1984. – 261с.

3.2.2. *Лигум Т.И., Скрипниченко С.Ю., Чульський Л.А.* Аэродинамика самолета Ту-154. – М.: Транспорт, 1977. – 304 с.

